

Poza wymienionymi projektami Centrum prowadziło bieżącą działalność informacyjną, w ramach której miesięcznie Centrum odwiedzało około 120 osób, a ok. 100 zasięgało informacji drogą telefoniczną. Około 20 studentów skorzystało z możliwości odbywania praktyk w Wielkopolskim Centrum Informacji Europejskiej. J. Kalińska zwróciła uwagę na fakt, że przy tak intensywnej działalności Centrum brakuje miejsca i dodatkowej linii telefonicznej.

W dyskusji nad sprawozdaniami T. Budnikowski wskazał na to, że WCIE wypełnia lukę, jaką w Niemczech pełnią np. akademie. Zwrócił również uwagę na ważną rolę Centrum w podnoszeniu wiedzy społeczeństwa Wielkopolski o Unii Europejskiej.

Następnym punktem zjazdu było rozpatrzenie deklaracji członkowskiej mgr. Radosława Grodzkiego, pracownika Instytutu Zachodniego. Prowadzący przedstawił sylwetkę kandydata oraz przypomniał, że decyzję o przyjęciu nowego członka może podjąć Zgromadzenie, nie tylko Kuratorium. W wyniku głosowania kandydatura Radosława Grodzkiego została przyjęta jednogłośnie (przy braku głosów sprzeciwiających się i wstrzymujących).

W związku z brakiem wolnych głosów i wyczerpaniem porządku spotkania zamknięto obrady Walnego Zjazdu.

Marcin Tujdowski

STOSUNKI POLSKO-NIEMIECKIE W ROK PO WYBORACH PARLAMENTARNYCH W NIEMCZECH I W POLSCE

Dnia 14 listopada 2006 r. odbyła się w Warszawie konferencja poświęcona rozwojowi stosunków polsko-niemieckich po wyborach parlamentarnych, które w obu krajach doprowadziły do powstania nowych koalicji rządzących. Było to czwarte już spotkanie praktyków i teoretyków zajmujących się relacjami polsko-niemieckimi, organizowane wspólnie przez Departament Strategii i Planowania Polityki Zagranicznej MSZ oraz Instytut Zachodni. Po raz pierwszy miejscem obrad była Warszawa, a nie jak dotychczas siedziba Instytutu Zachodniego. W istotny sposób zmodyfikowana została także formuła spotkania poprzez zaproszenie przedstawicieli strony niemieckiej.

Polskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych reprezentowali dr Witold Waszczykowski, podsekretarz stanu oraz Jarosław Bratkiewicz, dyrektor Departamentu Strategii i Planowania. W obradach brał także udział m.in. poseł Paweł Zalewski, przewodniczący sejmowej Komisji Spraw Zagranicznych. W skład delegacji niemieckiej wchodził pracownicy *Auswärtiges Amt* na czele z dr. Markusem Edererem, kierownikiem sztabu planowania, ale także m.in. dr Angelica Schwall-Düren, wiceprzewodnicząca frakcji *SPD Bundestagu* i członkini Niemiecko-Polskiej Grupy Parlamentarnej. Środowisko naukowe reprezentowali prof. Dieter Bingen, dyrektor Niemieckiego Instytutu Polskiego w Darmstadt (*Deutsches Polen-Institut*) oraz Kai-Olaf Lang z Fundacji dla Nauki i Polityki (*Stiftung für Wissenschaft und Politik*). Delegacja Instytutu Zachodniego liczyła 10 osób.

Program konferencji podzielony był na dwa bloki tematyczne zatytułowane „Dialog polsko-niemiecki” oraz „Wspólna polityka europejska”. W ramach każdego z nich

przewidziane były wystąpienia reprezentantów strony polskiej i niemieckiej, które stanowiły wprowadzenie do dalszej ogólnej dyskusji. Obrady prowadzone były przez dyrektora Departamentu Strategii i Planowania Jarosława Bratkiewicza oraz prof. Andrzeja Saksona, dyrektora Instytutu Zachodniego, który na początku przedstawił zebrany zasady współpracy Instytutu Zachodniego i MSZ, formułę organizowanych corocznie wspólnych konferencji oraz omówił obszary działalności badawczej Instytutu.

Otwierając konferencję minister Witold Waszczykowski podkreślił, iż celem spotkania jest szczerza wymiana zarówno opinii na temat wzajemnych stosunków, jak i inicjatyw, które mogłyby przyczynić się do ich pogłębienia. Krótco odniósł się do punktów będących przedmiotem kontrowersji o różnym nasileniu we wzajemnych relacjach, poczynając od aktywnej polskiej polityki na Bliskim Wschodzie, poprzez kwestie sporne w zakresie funkcjonowania i przyszłości Unii Europejskiej aż do sporów odnoszących się do problemów związanych z II wojną światową. Wymienił także obszary, na których występuje duża zbieżność stanowisk Polski i Niemiec, w pierwszej kolejności dotyczące bezpieczeństwa międzynarodowego. Podkreślił, że oczekiwaną przez Polskę płaszczyzną porozumienia jest polityka wschodnia, gdzie wprawdzie występuje raczej zgodność poglądów w odniesieniu do Ukrainy i Białorusi, jednak zdecydowanie rozbieżne są stanowiska na temat relacji z Rosją.

Następnie dr Angelica Schwall-Düren w wystąpieniu w ramach pierwszego bloku tematycznego skoncentrowała się na dialogu prowadzonym przez parlamenty obu państw, omawiając jego strukturę, uczestników i aktualne deficyty po obu stronach. Bazowała przy tym w dużej mierze na własnych doświadczeniach, ponieważ zasiada w *Bundestagu* od 1994 r. Ustosunkowała się również do form i treści przekazu mediów niemieckich na temat Polski. Drugim poruszonym przez deputowaną wątkiem były dokonania i perspektywy dialogu polsko-niemieckiego na poziomie społeczeństw.

Prof. Anna Wolff-Powęska, dokonująca oceny dialogu polsko-niemieckiego z perspektywy polskiej, podkreślała istotę i warunki prowadzenia dialogu. Następnie poddała analizie instytucje i osoby biorące udział w dialogu polsko-niemieckim, jego przedmiot i język, uwzględniając przy tym rozróżnienie między płaszczyzną kontaktów o charakterze politycznym i społecznym. Zdaniem referentki ogląd minionych szesnastu lat prowadzi do wniosku, że nie udało się osiągnąć trzech zasadniczych celów w stosunkach polsko-niemieckich, tzn. ich odideologizowania, odhistoryzowania i europeizacji. Partnerskie kształtowanie wzajemnych relacji utrudniają przy tym anachroniczne bądź nieefektywne w stosunku do aktualnych wyzwań instrumenty dialogu. Poważnym deficytem jest zaniechanie po akcesji Polski do UE wyznaczenia nowych, dalekosiężnych zadań, które mogłyby być realizowane we współpracy.

Perspektywy współpracy polsko-niemieckiej w ramach Unii Europejskiej dyskutowane były w drugim bloku tematycznym konferencji. Dr Markus Ederer przedstawił założenia niemieckiej prezydencji w pierwszym półroczu 2007 r. Następnie omówił problemy, które będą przedmiotem szczególnego zainteresowania Niemiec w ramach sprawowania przewodnictwa w UE, jak również obszary potencjalnych sytuacji kryzysowych. Jako zadanie o szczególnym stopniu trudności wskazał poszukiwanie dróg wyjścia z kryzysu wywołanego odrzuceniem Traktatu konstytucyjnego we Francji i w Holandii. Jednym z elementów zmierzających do przezwyciężenia tego impasu będzie przyjęcie w marcu 2007 r. deklaracji dotyczącej przyszłej wizji Unii Europejskiej w związku z 50-leciem podpisania traktatów rzymskich. Jak podkreślał M. Ederer dla efektywnego sprawowania prezydencji niezwykle istotna jest współpraca z partnerami, w tym z Polską. Obszarem szczególnego zainteresowania zarówno z polskiej, jak i niemieckiej perspektywy jest wzmocnienie wschodniego

wymiaru Unii Europejskiej, co sprzyja pogłębionej współpracy, a przez to budowaniu zaufania we wzajemnych relacjach.

Z mniejszym optymizmem na możliwości współpracy w ramach Unii Europejskiej patrzył prof. Bogdan Koszel z Instytutu Zachodniego, twierdząc, że występuje więcej elementów konfliktu niż płaszczyzn współpracy. Uzasadniając tę tezę, dokonał syntetycznego przeglądu głównych tematów politycznych w ramach funkcjonowania UE. Wskazał jednak także obszary, na których współpraca polsko-niemiecka układa się już obecnie dobrze, bądź wykazuje dynamiczny potencjał rozwojowy, jak przykładowo działania zmierzające do wzmocnienia Obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Wykorzystaniu perspektyw, jakie otworzyła przed Polakami i Niemcami wspólna obecność w Unii Europejskiej dla budowy strategicznego partnerstwa stoi na przeszkodzie brak szerokiej dyskusji nad możliwościami współpracy.

Dyskusja w ramach obu bloków tematycznych była bardzo ożywiona i wielowątkowa, co utwierdza organizatorów w przekonaniu o potrzebie organizowania tego rodzaju spotkań dyplomatów z przedstawicielami nauki.

Ryszarda Formuszewicz

SPOTKANIE Z AMBASADOREM FINLANDII W POLSCE

Finlandia i obecne wyzwania Unii Europejskiej to tytuł referatu Jana Store'a, ambasadora Finlandii zaprezentowanego na forum Instytutu Zachodniego w dniu 5 grudnia 2006 r. Decyzja o zaproszeniu szefa placówki dyplomatycznej tego skandynawskiego państwa wynikała z faktu, że to właśnie ono sprawowało w drugim półroczu przewodnictwo w Unii Europejskiej. O tym jak wielkie jest to obciążenie świadczy wstępne stwierdzenie prelegenta, który nawiązując do tytułu swego wystąpienia zauważył, że najważniejszym wyzwaniem jest pozbycie się tej zaszczytnej funkcji. Według opinii J. Store'a Unia zrobiła w ostatnich latach bardzo wiele, aby dokonać bezprecedensowego rozszerzenia, które nastąpiło 1 maja 2004 r. Okazało się ono dużym sukcesem. Pozwoliło bowiem nie tylko na znaczne poszerzenie rynku wewnętrznego. Niezbędne zmiany polityczne, jakie dokonały się w nowych krajach, dają gwarancję na poszerzenie obszaru demokracji i przestrzegania praw człowieka. W tym kontekście J. Store wyraził przekonanie, że kryteria kopenhaskie w pełni sprawdziły się jako narzędzia oceny „unijnej” dojrzałości państw kandydackich. Pod koniec 2006 r. Unia stała w dalszym ciągu wobec dylematu czy bardziej celowe jest jej dalsze rozszerzanie czy też pogłębianie integracji. Zdaniem ambasadora obydwa te procesy winny przebiegać równolegle. W tym kontekście wymienił dwa kraje, które aspirują do członkostwa: Chorwację i Turcję. O ile w tym pierwszym przypadku można mówić o postępujących zmianach, mających przybliżyć ten kraj do członkostwa, to sytuacja Turcji wydaje się być bardziej skomplikowana. Stanowisko przewodniczącej Unii Finlandii jest tu o tyle istotne, że pozostałe kraje wyrażają bardzo zróżnicowaną postawę wobec przyszłości Ankarę. Finlandia deklaruje się jako zdecydowany zwolennik przystąpienia tego kraju do struktur europejskich. Jednym z warunków stawianych przez Helsinki jest jednak pełne otwarcie części Cypru